

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

SVEDECTVO

ročník 27
jún 2017
cena 0,90 EUR

6

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Pol roka bez pitnej vody

NÁŠ ROZHOVOR

Vojnové generácie, pokiaľ nepatrili do komunistickej strany, sa nedokázali zmieriť so stratou samostatného štátu a s boľševizáciou života. Vyvíjali obmedzené aktivity, utekali za hranice štátu. ŠtB ich sledovala, takže neušli svojmu osudu. Z kresťanov a vlastencov sa súdnym rozhodnutím stali vlastizradcovia a nepriatelia ľudovodemokratického zriadenia. Ako prežívali rodiny politických väzňov komunizmu sa zhovárame s členom redakčnej rady Svedectva Jurajom Vráblom.

Mali ste tri roky, váš brat deväť, keď prišli zatknúť vášho otca. Zostali vám nejaké spomienky na túto udalosť?

Keď sa môj otec vrátil z väzenia, začal som sa vážnejšie zaujímať, za čo vlastne bol odsúdený. Ako je známe, politickí väzni mali prísne zakázané rozprávať, čo sa dialo

V popredí Juraj Vrábel v Banskej Bystrici počas spomienky na Barbarskú noc.

Foto Eva Zelenayová

v komunistických koncentračných táboroch. Keď už cítil, že sa jeho zdravotný stav rapidne zhoršuje a ja som mu ustavične kládol otázky týkajúce sa tohto obdobia, začal písať spomienky. V nich opísal aj svoje zážitky. „V noci do môjho domu na Bernolákovej ulici č. 490 v Sabinove, kde som býval so svojou rodinou, zabúchali na okno príslušníci Štátnej bezpečnosti: 'Otvorte nám vchodové dvere. My sme príslušníci ŠtB a Verejnej bezpečnosti. Neznámi pácha-

telia vnikli do budovy pošty (otec bol v tom čase prednosta Poštového úradu v Sabinove) a potrebujeme s vašou súčinnosťou zariadiť potrebné záležitosti na tvári miesta.' Nič netušiaci, išiel som otvoriť bránu. V tom momente vtrhla ŠtB do predsiene bytu, hlavňami samopalov namierili na mňa a pažbami ma surovo strkali z predsiene cez obývaciu izbu do spálne. Tam strhli z manželky perinu.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Košiar	
Pripomíname si dve storočnice	2
Rafael Rafaj	
Dejiny sa nemôžu vrátiť	3

Eva Zelenayová	
Pohyb v kruhu	3
Nezabúdajú na Leopolda Šidu	5
Z tvorby Júliusa Homolu	
Júliusa Homolu	7

František Vnuk	
Slovenská sovietska republika	8
Viliam Jablonický	
Kroniky antivojnových posolstiev	9

Allan Böhm	
To nie je nemiestny žart	12
Miro Tuchyňa	
Zo spomienok jubilanta	13

Pripomíname si dve storočnice

Rok 2017 je rokom dvoch významných storočníc. Zásahu nadprirodzených síl Dobra i zla, Boha i diabla. Je to bolševická revolúcia, ktorú sme v našich krajinách poznali ako „Veľkú októbrovú socialistickú revolúciu“ a zjavenie Panny Márie vo Fatime.

Trinásteho júla 1917 uplynie sto rokov, keď Panna Mária hovorila vo Fatime o Rusku: „Videli ste peklo, kam idú duše úbohých hriešnikov, lebo sa za nich nikto nemodlí. Vojnou sa skončí, ale ak ľudia neprestanú urážať Boha, vypukne nová, ešte hroznejšia vojna za pápeža Pia XI. Keď uvidíte noc osvetlenú neznámym svetlom, vedzte, že je to znamenie, ktoré vám Pán Boh dáva. Že čoskoro potresce svet za jeho zločiny vojnou, hladom, prenasledovaním Cirkvi a Svätého Otca. Rusko rozšíri svoje bludy po celom svete vyvolávaním vojny a prenasledovaním Cirkvi. Dobrí ľudia budú mučení, Svätý Otec bude veľa trpieť a rozličné národy budú zničené...“

„Posolstvo z Fatimy je najdôležitejším Božím zásahom do dejín ľudstva od apoštolských čias,“ povedal už pápež Pius XII., ktorý bol v Ríme vysvätený za biskupa 13. mája 1917. Ten cez Rádio Vatikán do Sovietskeho zväzu v roku 1942 odkázal: „Panna Mária, daruj pokoj národom, ktoré rozdeľuje blud a nesvornosť, najmä tým, ktoré voči tebe prechovávajú osobitnú úctu a kde nebolo domu, v ktorom by s touto úctou nebola bývala prechovávaná tvoja ikona, teraz možno skrývaná na lepšie časy...“ Aj pápež Pavol VI. zdôraznil význam fatimských zjavení svojou púťou do Fatimy na 50. výročie zjavení - 13. mája

1967. A v ten istý deň vydal apoštolský list s názvom *Signum magnum* – Veľké znamenie. Sú to prvé slová z 12. kapitoly Apokalypsy sv. Jána, ktoré nám hovoria o márnom boji červeného draka so Ženou, ktorá mu pošliapie hlavu.“ Spolu s pápežom, ktorým nám pred štyridsiatimi rokmi (1977) dal samostatnú cirkevnú provinciu, prišiel vtedy do Fatimy aj biskup Pavol Hnilica. Na vlastnej koži skúsil prenasledovanie Cirkvi.

Naplnilo sa tieto súvislosti prejavili 13. mája 1981, keď na Kristovho námestníka Jána Pavla II. priamo pod jeho domom vystrelil Turek Ali Agča. Náš člen, známy slovenský jezuita, P. Šebastián Labo (1931 – 2014) o týchto súvislostiach napísal knihu *Zabijem pastiera (nem. orig. Das Attentat auf dem Papst in Lichten Fatimas und in der Schatten der Oktober Revolution)*, ktorá existuje v ôsmich jazykoch; len v slovenčine jej vyšlo 103 000 kusov. Mnohí ju máme doma, môžeme po nej s veľkým úžitkom siahnuť aj dnes. Tretie fatimské tajomstvo zverejnené 26. júna 2000 hovorí o biskupovi v bielom, ktorý kľačí pod veľkým krížom, vypínajúc sa nad mestom plným mŕtvol a následne je zabitý vojakmi ... Pápež František sa 12. mája 2017 na svojej púti vo Fatime označil za „biskupa v bielom“...

„Za tým všetkým je diabol“, poznamenal raz na raňajkách v lete 1985 na adresu atentátu pápež Ján Pavol II. A diabol zúri aj dnes, v 21. storočí, keď nás balamutí o právach LGBTI, o rodovej rovnosti a povzbudzuje budovať svet bez Boha.

Po návštevách pápežov vo Fatime – počnúc Pavlom VI. (1967), cez tri sv. Jána Pavla II. (1982, 1991, 2000), Benedikta XVI. (2010) až po tohtoročnú pápeža Františka vidíme, že Kristovi

Námestníci berú prosby a žiadosti Panny Márie vo Fatime vážne. A ak tak konajú hlavy Katolíckej cirkvi, je našou povinnosťou ich v tom nasledovať. Aj nás, politických väzňov, ktorí sme boli s **Pravdou pre Krista a za Krista**, konfrontovaní na výsluchoch i vo väzniciach. Prečo bol zavretý biskup Ján Vojačšák? Prečo bol pred sedemdesiatimi rokmi popravený náš prvý prezident, kňaz Jozef Tiso? Prečo bol zavretý tajný biskup Ján Ch. Korec? Zoznam by mohol pokračovať a zabral by celé číslo a neviem, či by nemuselo vyjsť na pokračovanie.

V roku 1917 sa udiala v Rusku októbrová revolúcia, ktorá znamenala začiatok najväčšieho teroru v dejinách ľudstva. Rusko skutočne rozšírilo nielen blud ateizmu, ale i násilie komunizmu do celého sveta. Pracovné tábory, väzenia, gulagy, prenasledovanie Cirkvi. Boj dobra a zla prebiehal na všetkých úrovniach v celom svete. Dnes vieme, že Rusko bolo zneužitie silami, ktoré majú svoj pôvod v hadovi z raja, ktorý šepkal Adamovi a Eve: „Budete ako Boh“. A človek aj v 20. a v 21. storočí je náchylný tomu uveriť. Dôsledky spoločnosti bez Boha sú katastrofálne.

Preto mohol Benedikt XVI. v roku 2010 vo Fatime plným právom povedať: „*Klamal by sám seba ten, kto by si myslel, že prorocké posolstvo Fatimy je ukončené. V ňom oživa Boží zámer, ktorý sa pýta od počiatku človeka: «Kde je tvoj brat Ábel? (...) Hlas krvi tvojho brata hlasno volá zo zeme ku mne.» (Gn 4, 9) Človek dokázal spustiť kolobeh smrti a hrôzy, ale zaštváť ho nedokáže...»*

Našťastie je tu prísľub Panny Márie: Napokon Moje Nepoškvrnené srdce zvíťazí!

ThDr. Ján Košiar
duchovník PV ZPKO

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja ● **Šéfredaktorka**: Eva Zelenayová ● **Redakčná rada**: Ján Košiar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábek a Eva Zelenayová ● **Adresa redakcie**: 811 06 Bratislava, Obchodná 52 ● **Telefón**: 02-5263 8156 ● **e-mail**: uzpko@mail.t-com.sk ● **webová stránka**: www.pv-zpko.sk ● **ICO**: 00679879 ● **Cena jedného výtlačku**: 0,90 EUR ● **Celoročné predplatné**: 10 EUR ● **Predplatné pre zahraničných abonentov**: 50 USD vrátane poštovného. ● **Číslo účtu v Sberbank Slovensko a.s.**: SK74 3100 0000 0040 0012 8109, BIC: LJUBASKBX ● **EV**: 3851/09 ● **Tlač**: PRINTLAND, s.r.o. ● **Nevyžiadané rukopisy nevraciam** ● **ISSN**: 1338-404X ● **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

STOP KOMUNIZMU a TOTALITNÝM PRAKTIKÁM

STOP oživovaniu totalitného systému, STOP ospravedlňovaniu zločinov komunizmu, STOP heroizovaniu bolševikov a kolaborantov režimu podieľajúcich sa na zločineckom systéme, ktorý porušoval vlastné zákony, ľudské práva a slobody, STOP sociálnej a historickej demagógii porušujúcej súčasné platné zákony, STOP príbuzným ľavicovo extrémistickým ideológiám marxizmu, neomarxizmu, multikulturalizmu, genderizmu.

Dejiny sa nemôžu vrátiť späť

Jedno je isté: dejiny nemožno vrátiť späť, ale staré časy v novom šate

- totalitná, na nové odtiene novo premaľovaná červená ideológia, autoritatívne spôsoby, (auto)cenzúra, démon (povinného) súhlasu a iné totalitné praktiky vylučujúce názorovú opozíciu, potláčajúce sofistikovanými spôsobmi základné, ústavou garantované slobody a práva sa dajú oživiť novými, aktuálne „angažovanými“ či „progresívnymi“ spôsobmi a aj propagandisticky zdôvodniť mašineriou médií hlavného prúdu.

Žiaľ, politickí väzni v kľúčovom období prechodu od socializmu k demokracii nedokázali presadiť dôslednú očistu politického, verejného, akademického a mediálneho priestoru od komunistov a ich ideológie. Od roku 1990 tak trvá tichý a systematický

návrat nielen týchto praktík, ale aj ex-súdruhov, obliekajúcich si nové neomarxistické šaty, dokonca reprezentujúcich štát v najvyšších funkciách. Žiaľ, po studenej vojne a páde komunizmu, nedošlo v spoločnosti k rovnako dôslednej dekomunizácii ako sa uskutočnila denacifikácia po II. svetovej vojne.

S prehlbovaním krízy a roztváraním nožníc sociálno-ekonomickej nepravdivosti (nevyvážená participácia na prerozdeľovaní bohatstva) dokonca dochádza čoraz viac k ospravedlňovaniu, či dokonca k heroizovaniu nielen bývalého totalitného režimu, ale aj k zveľbovaniu bývalých funkcionárov tohto „zločineckého“ systému.

Pokračovanie na 4. strane

Pohyb v kruhu

SLOVO SVEDECTVA

Pohyb v kruhu si veľmi dobre pamätajú politickí väzni komunizmu. Na väzenskom dvore to bola jediná forma vychádzky s nebeskou klenbou nad hlavou. Ale metaforicky vyjadrený pohyb v kruhu má aj iný význam. Nech je kružnica akokoľvek veľká, vždy sa človek vráti do miesta, odkiaľ vyšiel. Život okolo nás nám ponúka dostatok dôkazov o tejto večnej pravde.

Eufória z roku 1989 veľmi skoro vyprchala. Roztváranie sociálnych nožníc upriamilo pozornosť na existenčné potreby ľudí. Byty, práca, zdravotníctvo, školstvo ... osobná sloboda sa stali samozrejmosťou. Ústavný článok 4, ktorý zabezpečoval vedúcu úlohu komunistickej strany v spoločnosti bol minulosťou. Rýchlo sa zabudlo na život pod diktátom komunistickej ideológie. Ak bol človek ochotný spolupracovať s režimom, mal sa dobre. Kto sa vzoprel, komu sa nepáčilo prenasledovanie za názor, za túžbu po živote na slobode, ten platil. Ešte aj koncom osemdesiatych rokov minulého storočia režim prenasledoval svojich odporcov. Sledoval ich, paralyzoval. V minulom čísle sme spomínali na brutálne zavraždeného kňaza Štefana Poláka. Nebol jediný.

Osobná sloboda bola to najcennejšie, čo sme v roku 1989 získali. Ibaže vynorili sa Hríbovia, Havranovia a rozvetvený mimovládny sektor, ktorí opäť, aj bez článku 4 v Ústa-

ve, začali diktovať obyvateľstvu, aký názor je správny. Najskôr sa vyčlenili zo spoločnosti ako tí slušní. Nasledovalo nálepkovanie nacionalisti, politickí nekorektní, extrémisti, fašisti... Objavil sa Ján Benčík, oficiálny donášač oponentov už zasa jedinej pravdy. Jeho činnosť ocenila mimovládna organizácia Aliancia Fair-play i prezident republiky Andrej Kiska. Podľa Denníka N „viac než dva roky sleduje správanie slovenských neonacistov, extrémistov, konšpirátorov, ako aj žoldnierov bojujúcich na Ukrajine. Benčík sleduje statusy alebo komentáre na Facebooku a podrobne sleduje slovenské, ruské aj anglické zdroje. Uverejnil už asi 60 článkov“.

Benčíkove články však najviac dokáže oceniť Národná kriminálna agentúra (NAKA). Aktivity Benčíka vzbudzujú odpor slobodomyselných ľudí a ne jeden mu to dáva najavo. A čo Benčík? „V každom prípade si pre istotu všetky vyhrážky a urážky, ktoré sa ku mne dostanú, podrobne mapujem a odkladám. Sú ich desiatky. Niektorí ‚hrdinovia‘ majú anonymné nicky a boli by prekvapení, ako ľahko sú zistiteľné ich skutočné mená,“ prezradil médiám Benčík v marci tohto roku.

Benčík je síce známy, ale bez politickej objednávky by nemal šancu uspieť. Ak by sme však uviedli, kto sú tí, čo znovu vnucujú spoločnosti svoje videnie sveta, zrejme by sme sa nevyhli trestnému stíhaniu. Ak teda mali niektorí politickí väzni návrhy, zrušiť organizáciu politických väzňov, lebo už nie je potrebná... zjavne sa mýlili. Zabudli na princíp kruhu.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

STOP KOMUNIZMU a TOTALITNÝM PRAKTIKÁM

Pokračovanie z 3. strany

Primárne nejde o minulosť, ale skôr o prítomnosť – zabrániť ďalšiemu postupu moderných ideológií šíriacich sa tentoraz zo západnej Európy a praktikám nielen v médiách hlavného prúdu, ale aj v legislatívnej a politickej oblasti, ktoré demokraciu a slobodu chytajú do osídiel moci, znižujú štandardy dosiahnutých slobôd a práv, vrátane najzákladnejšieho práva na slobodu prejavu.

Organizácie bývalých politických väzňov by preto v zmysle svojej pôsobnosti a nenahraditeľnej skúsenosti v odovzdávaní posolstva ďalším generáciám mali zaujať k týmto „trendom“ jasné a nekompromisné stanovisko v podobe výzvy na zastavenie neokomunistických a dokonca neprípustných ideologických (neomarxizmus, multikulturalizmus, genderizmus) praktík v spoločnosti. Mala by nás k tomu viesť vôľa chrániť skúsenosti, historické

kú pamäť pre mladé a budúce generácie i pamiatku tých, ktorí ohrozením vlastných životov, osobnej slobody, kariéry a rodín bojovali počas komunistickej totality v ére studenej vojny za vlasť, bránili hodnoty slobody, viery, identity, demokracie, pravdy, spravodlivosti a vzdorovali zločineckej totalitnej ideológii komunizmu.

Musíme aj v záväzku k novým generáciám mladých ľudí, ktorí nezažili éru komunizmu pripomenúť, že protikomunistický odboj bol pokračovaním národného boja za národnú a občiansku slobodu a že komunistický režim porušoval základné princípy demokratického právneho štátu; medzinárodné zmluvy aj svoje vlastné zákony; zneužíval na prenasledovanie občanov mocenské nástroje, a to najmä - popravoval, vraždil a žalároval ich vo väzniciach a táborech nútených prác, pri vyšetrovaní a v dobe žalárovania používal brutálne metódy vrátane

fyzického a psychického mučenia; zraňoval a usmrcoval občanov pri pokusoch o útek do cudziny; násilne zadržoval predstaviteľov, členov cirkví alebo náboženských spoločností v sústreďovacích táborech; násilne vystaňoval občanov; bránil im slobodne vycestovať do zahraničia a taktiež vrátiť sa späť do svojej vlasti; zneužíval nepohodlných občanov na výkon vojenskej služby v Pomocných technických práporoch na neobmedzenú dobu a na dosiahnutie svojich cieľov neváhal páchať zločiny, umožňoval ich beztrestné páchanie a poskytoval neoprávnené výhody a ochranu tým, ktorí sa na zločinoch a perzekúciách podieľali...

Preto s vážnym znepokojeným iniciujeme výzvu STOP KOMUNIZMU A TOTALITNÝM PRAKTIKÁM!

Rafael Rafaj
podpredseda PV ZPKO

Agátka Fišerová, Eva Sopóciová, Jana Verešová a predsedníčka RO PV ZPKO v Nitre Alžbeta Loudová navštívili v nitrianskej nemocnici svojho maróda Lacka Solára a popriali mu rýchle uzdravenie a skorý návrat medzi ne.

(al)

Nezabúdajú na Leopolda Šidu

V obci Likavka sa v prvú májovú nedeľu uskutočnil 1. ročník Organového memoriálu Leopolda Šidu, zanieteneho organistu a dirigenta, ktorý pôsobil aj v tejto obci. Koncert otvorili mladí umelci z Banskej Bystrice pôsobiaci v katedrále sv. Františka Xaverského - sopránistka Anna Cigancová, saxofonista Matej Novák, huslistka Jana Macíková a flautistka Saša Volentierová. Na orgáne sprevádzal Matúš Kucbel. V likavskom kostole sv. Juraja sa Leopold Šida pričínil o stavbu nového organa. V máji uplynulo 15 rokov od jeho smrti.

Osobnosť Leopolda Šidu sa pomaly vytráca z pamäte súčasníkov. Práve jemu však môžeme na poli rozmachu cirkevnej hudby vďaka. Aj napriek neľahkému životnému príbehu, keď bol v čase komunizmu nespravodlivo odsúdený na 25 rokov väzenia a nútených prác v jáchymovských baniach, s podlomeným zdravím dokázal zanietene pracovať na pozdvihnutí cirkevnej hudby na Slovensku.

Životným mottom Leopolda Šidu bolo: „Bohu patrí len to najlepšie“. Týmto heslom sa celý život riadil. Vypracoval

vôbec prvé osnovy pre výučbu organa a cirkevnej hudby na hudobných školách schválené Ministerstvom školstva SR. Bol aktívnym a zanietým organistom, dirigentom, publicistom, hudobným pedagógom, skladateľom, upravitelom hudby a nenápadným hrdinom, ktorý sa nebal poukázať na to, s čím v svedomí nesúhlasil. Organový memoriál nesúci meno Leopolda Šidu má byť pripomienkou jeho usilovnej práce a prejavom uznania.

Zaujímavosťou koncertu bolo, že interpreti sa pri zostavovaní hudobného programu inšpirovali liturgickými obdobiami. Koncert sa začal skladbami veľkonočného obdobia, pokračoval cezročnými skladbami obohatenými o mariánske. Cez skladby z obdobia adventu, Vianoc a pôstu na záver opäť zazneli skladby spájajúce sa s Veľkou nocou. Aj dramaturgiou koncertu pripomenuli organizátori všestrannosť a umeleckú i duchovnú hodnotu práce znamenitého organistu, dirigenta, pedagóga a organizátora duchovno-umeleckého života Leopolda Šidu. (ts)

V Trebišove bez uznesenia

Výročná členská schôdza Regionálnej pobočky PV ZPKO v Trebišove sa uskutočnila až 10. mája. Hoci pobočka eviduje 18 členov, schôdze sa zúčastnili len šiesti. Preto schôdza bola uznášania neschopná a neprijali na nej žiadne uznesenie. Na schôdzi sa zúčastnil predseda RO PV ZPKO v Košiciach Štefan Novák, ktorý konštatoval, že účasť je dôsledkom vysokého veku členskej základne a že štafetu

musia ďalej niesť rodinní príslušníci politických väzňov a sympatizanti protikomunistického odboja. Napriek nízkej účasti sa prítomní dohodli na jednom delegátovi nadchádzajúceho snemu organizácie. Na schôdzi si podala prihlášku za členku PV ZPKO pani Marta Dzúrová z Trebišova, ktorá pomohla schôdzu zorganizovať.

Mikuláš Tóth

Nezabúdajú

Na cintoríne v Bábbe 2. mája položili kvety dvom sestrám Jolane a Štefánii Božíkovým členky nitrianskej pobočky PV ZPKO. Pri zapálených sviečkach spomínali ako vždy pekne spolu chodili na schôdze organizácie politických väzňov. Tichou modlitbou sa s nimi rozlúčili predsedníčka Alžbeta Loudová a členky pobočky Agáta Fišerová, Eva Sopóciová a Jana Verešová. (al)

Odovzdala štafetu

Z trenčianskej regionálnej organizácie PV ZPKO prišla nedávno strohá správa: „V januári sme sa zišli v Ilave, aby sme vinšovali k jubileu 80 rokov života pani Hedvige Slivkovej. Ďakujeme jej za obetavú prácu predsedníčky pobočky Ilava, Považská Bystrica a Púchov a želáme jej veľa zdravia a Božieho požehnania do ďalších rokov života. Na výročnej členskej schôdzi sa vzdala funkcie predsedníčky, ale zostáva vo výbore.“

K poďakovaniu za niekoľkoročnú organizátorskú prácu v PV ZPKO sa pripája aj vedenie organizácie a časopisu Svedectvo. Nedá sa na pár riadkoch zhrnúť, čo všetko sa skrýva za prácou s ľuďmi, navyše, keď väčšina členov dosiahla úctyhodný vek. Koľkému tápaniu, strácaniu nádeje musela pani Slivková čeliť, aby organizácia zostala žiť. Koľko nepochopenia zdolať, aby jej práca mala zmysel. V rozhovore

Hedviga Slivková (druhá zľava) medzi gratulantmi.

Foto Eva Zelenayová

pre Svedectvo na otázku, čo si sľubovala od nového režimu povedala: „Myslela som, že politickí väzni sa lepšie chytia slobody, príležitosti. Že nedovolia, aby hneď každý odpúšťal. Spravodlivé predseda je, že keď niekto nejakým spôsobom

inému ublíži, mal by to nahradiť, zmierniť krivdu. Ved' nám, politickým väzňom, sa doteraz nikto ani len neospravedlnil.“

Funkciu síce Hedviga Slivková odovzdala, ale zostáva s nami. Ďakujeme. (hh, ez)

Živio pani Hermanovej

Ako pripomína duchovný našej organizácie Ján Košíar, tohto roku si svet pripomína dve významné storočnice. Sto rokov od Veľkej októbrovej revolúcie a sto rokov od fatimských zjavení. V našej organizácii sme si 22. mája pripomenuli aj sto rokov od narodenia pani Terézie Hermanovej zo Sv. Jura. Oslava sa začala v nedeľu 21. mája.

Zúčastnila sa sv. omše venovanej práve jej životnému jubileu. Priviedla na svet deväť detí, z toho sedem sa dožilo dospelosti. Na narodeninovej torte svietili dve sviečky pri menách dvoch detí, ktoré už nie sú medzi živými. Syn Jozef a dcéra Eleonóra sú členmi našej organizácie.

Pani Terézia celý život prežila vo

Sv. Jure, kde ešte ako osemdesiatročná robila ťažké práce vo vinohrade. Napriek tomu alebo práve preto jej zostal životný optimizmus. V kruhu svojich blízkych spomínala na mladosť, na lásku, ktorú dodnes rozdáva prihrštim. „Nie, zajtra nechodte za mnou, to budem ešte napitá“, so smiechom odbila ponúkajúcich sa na návštevu. Ako sa dožila vysokého veku pri relatívne dobrom zdraví a duševnej vyrovnanosti? Veľa pracovala. Jedenásť rokov vstávala za svítania obriaďiť dobytky v JRD a odtiaľ rovno do vinohradu. Prijala život, aký sa jej ponúkal a s láskou sa venovala rodine. Nielen syn Jozef sa nedokázal poddať komunistickému režimu, aj jej manžel bol prenasledovaný komunistickým režimom. Bývalého výpravcu posunul až k lopate. Životnú silu pani Hermanovej a energiu jej dodávala viera v Boha.

Krásny život, lebo ho prežila v láske a nádeji. Blahoželáme!

Vedenie PV ZPKO
a redakcia Svedectvo

V strede pani Terézia so svojimi deťmi.

Foto Eva Zelenayová

Uverejňujeme ukážky z tvorby Júliusa Homolu. Hoci básne vznikli pred sedemdesiatimi rokmi, opäť začínajú byť aktuálne

Komu duša nechveje sa?

(Kremnica, na jar 1947)

*Obesili kati kňaza a mučenika,
hrdinu zavraždili podliaci.
Duša nám vzlyká, aj srdce nám vzlyká,
bráňme si našu pravdu, bratia Slováci!*

*Plač zvonov v súmraku dní kvíli a stená,
ohavná pohana mučí nás ako mor.
Nie, nedajme sa vrahom zgniaviť na kolená,
v hrudi a v ústach vzpína sa mocný vzdor.*

*V smutnom zástupe komu duša nechveje sa?
Snáď zláme nás ťarcha síz, žiaľ a náreky?
Ach, opríme slovenskú biedu o nebesá,
jediná nádej náš Boh naveky.*

*My všetci spolu, všetci verne spolu.
Okovy zloby rozlám, dobrý Boží Duch.
Zločincom nedajme sa ubiť, ani bôľu,
vyhodme ich na ostrý tatranský vzduch.*

*Zaťaté päsťe pália ako plameň.
Protesty, búrte krv mestám a dedinám!
Nad otvoreným hrobom vernosť prisaháme
na všetko, čo je sväté nám.*

Báseň uverejnil študentský časopis *Nástup* v lete 1947. Časopis vydávali študenti Hviezdoslavovho krúžku Gymnázia v Nových Zámkoch pod vedením dp. dr. Věslava Gajdoša, profesora na gymnáziu. A šíрили ho študenti po celom Slovensku. Časopis mal kresťanský a národný obsah. Pravou

rukou profesora Gajdoša bol Ladislav Javorský, čerstvý maturant gymnázia. Komunistická polícia v septembri 1947 uväznila vyše 170 študentov a ich spolupracovníkov. V roku 1947 to bola druhá veľká vlna odporu a zatýkania. Prvá vlna odporu proti nastupujúcemu komunistickému bezpráviu sa uskutočnila v apríli 1947 po poprave prezidenta prvej Slovenskej republiky dr. Jozefa Tisu. V septembri 1947 zatkla polícia najmä študentov stredných škôl zo Žiliny, Nových Zámkov, Kremnice, Banskej Štiavnice, atď. Vyšetřovala vyše 700 občanov.

Zo Strednej lesníckej školy v Banskej Štiavnici odviekli a uväznilo 14 študentov maturitného a predmaturitného ročníka. Päťnásť unikol. Ukrýval sa sedem rokov vo svojom rodnom kraji na Horehroní. Objavil sa až po smrti Stalina a Gottwalda v roku 1953. Pamätná tabuľa inštalovaná v škole v Banskej Štiavnici pripomína súčasným študentom a profesorom roky komunistického násilia.

Svojou činnosťou sme my, študenti, prejavili ostrý odpor proti nastupujúcemu režimu komunistického bezprávia, útla-ku, protináboženského boja, diktatúry. V nasledujúcich mesiacoch i rokoch sme podstúpili mnoho utrpenia vo väzni-ciach, v táboroch nútených prác, v PTP a prenasledovanie aj našich rodín. Napriek drsným príkormiam sme zostali verní vznešeným myšlienkam kresťanstva, občianskej a národnej slobody a obetavosti pre dobro, pravdu, spravodlivosť. Ďakujeme Bohu za jeho vzácny dar – samostatný štát. Chceme ho chrániť a budovať v duchu zmierenia a spolupráce všetkých občanov. V pevnej jednote pre dobré dielo. Na duchovnom základe kresťanského učenia, verní dedičstvu sv. Cyrila a Me-toda a našich obetavých národovcov. **Július Homola**

Predtucha (Študenti pred zatknutím)

*Čo duša večer v tichu vyprosieva,
prchá ako letný sen za svítania,
a keď aj žije v srdci deva,
jej oči už ma nerania.*

*Priezračné noci dnes nás budia,
vzvedač – mesiac nad domcami dediny,
žmurkajú oči hviezd ako ľudia
so znameniami tajnými.*

*Chveje sa naša mladosť biela
v tíšine dní a noci – výhražnej,
tieň nástrahy nás obostiera
a strach a úzkosť z nej.*

*Zlovestné mračná Slovensko strašia,
škrtí nás temné tušenie.*

*Aká dozrie budúcnosť naša?
Akú zlotu nám príženie?*

*Tak bdiem tu sám a duša sama
tírne v podivnom dojatí.
Pros Boha, drahá mama, mama,
nech nás zlý víchor neschváti.*

Pri Hrone, august 1947,
uverejnil mesačník SSV Plameň,
september 1947

Slovenská sovietska („radná“) republika

Koniec prvej svetovej vojny priniesol so sebou rozklad Rakúsko-Uhorskej monarchie. Ujarmené národy začali uplatňovať princíp samourčovacieho práva a odpúťovali sa spod rakúskej a maďarskej nadvlády. Slováci to urobili 30. októbra 1938 v Turčianskom Sv. Martine známou deklaráciou, ktorou rozviazali tisícročnú zväzku s Maďarmi a rozhodli sa pre spoluprácu s bratským českým národom.

Maďari sa len veľmi ťažko zmierovali s myšlienkou straty Slovenska. Kým vláda M. Károlyiho sa usilovala zachraňovať celistvosť územia svätostefanskej koruny diplomaticky, jej revolučná nástupkyňa, bolševická vláda Bélu Kúna, ktorá sa ujala moci 21. marca 1919, sa pokúsila obnoviť hranice predvojnového Uhorska vojensky. Obvinil pražskú vládu, že jej vojsko porušuje demarkačnú čiaru, začala koncom mája 1919 vojenský útok na južnej hranici mladého štátu.

Maďarská bolševická armáda rýchlo a ľahko vytlačila slabé a neskúsené česko-slovenské vojenské jednotky (ktorým velil taliansky generál Piccione) z južného i východného Slovenska: 30. mája vstúpila do Lučenca, 2. júna do Nových Zámkov, 6. júna do Košíc. Jej postup sa stretával len s nepatrným odporom, pretože ľud na Slovensku bol už unavený z vojny a ani v českých zemiach nebolo bojového nadšenia. Ferdinand Peroutka v svojom diele *Budování státu* píše: „Veřejné mínění v Čechách dlouho se pokoušelo novou válku vůbec ignorovat. Čechové tehdy představovali vzor národa nebojovného.“

Maďarské bolševické vojsko rýchlo okupovalo takmer dve tretiny Slovenska. V tomto politickom chaose a v revolučnom vrení sa 16. júna 1919 odohrala v Prešove mimoriadna udalosť: „slovenský proletariát“ na verejnom zhromaždení „na Hlavnej

ulici pred (hotelom) Černým orlom“ demonštratívne proklamoval odtrhnutie Slovenska od českých krajín. Od „českých imperialistov oslobodené“ Slovensko sa vyhlásilo za Slovenskú sovietskú republiku, známejšiu pod názvom *Slovenská republika rád*, alebo *Slovenská radná republika*. Jej „prezident“ Janoušek oznamoval do Prahy: „Dnešním dnem vyhlásil proletariát na Slovensku republiku rad; ujmuli jsme se moci, opírajíce se o dělnictvo a ozbrojenou radu proletariátu.“

Túto agresívnu akciu, ktorej prvotným cieľom bol násilne zmeniť politický vývoj a vrátiť Slovensko pod maďarskú nadvládu, socialistická historiografia vyhlasovala za jednu z najslávnejších kapitol našich dejín. Lubomír Lipták to pokladal za „jedinečný pokus postaviť sa do prvých radov svetovej avantgardy v našich dejinách“ a viacerí jeho kolegovia budovali svoju vedeckú kariéru na glorifikácii tejto udalosti (M. Vietor, Ľ. Holotík a ďalší).

Nebol to však „jedinečný“, ale posledný pokus obnoviť pôvodné hranice predvojnového Uhorska pod firmou svetovej revolúcie. Povedal to celkom nezakryte Béla Kún v svojom prejave v Košiciach 10. júna 1919: „My bolševici sme za integritu Uhorska. Nijaká zmena hraníc nás neuspokojí, my chceme Uhorsko celé.“

Slovákov stál tento pokus veľké obete a spôsobil veľké hmotné škody. Ľud dobre prehliadol zámery bolševikov a hromadne ich odmietol. Podenková *Slovenská republika rád* nezískala k spolupráci ani jedného známejšieho slovenského intelektuála alebo národného pracovníka. Jej „prezidentom“ bol Čech Antonín Janoušek a jej „vláda“ pozostávala z Maďarov, maďarónov a dvoch-troch podvedených Slovákov. Vďaka výskumu našich marxistických historikov poznáme aj ich mená: Antonín Janoušek, Ferenc

Fehér, Ernest Pór, Gustáv Fleischner, Jozef Csapai, Lajos Jakab, Szamuel Csapó, Štefan Stehlík, Ján Vavrica, Jozef Varecha, Štefan Mokráň. Ich vladárenie trvalo dva týždne a ich mená sa v ďalších dejinách Slovenska už neobjavujú.

Postupne sa podarilo zorganizovať účinnejšiu obranu a velenie česko-slovenského vojska prebral francúzsky generál Maurice Pellé. Vojnu však prakticky ukončil diplomatický zásah západných dohodových veľmocí. Dňa 15. júna poslali Kúnovi veľmi tvrdé ultimátum, pod hrozbou ktorého sa maďarská armáda musela stiahnuť za demarkačnú líniu, ako ju vymedzila mierová konferencia v Paríži.

Takto skončil vpád maďarských bolševikov a takto zanikla aj Slovenská republika rád. Materiálne škody a straty na životoch spojené s touto nešťastnou epizódou boli veľké a podľa úradných záznamov padlo 1018 slovenských a českých vojakov. Fakticky však ani jedna z bojových strán nemôže hovoriť o víťazstve.

Táto katastrofa mala však aj kladné dozvuky v tom zmysle, že urýchlila národno-vedomovací proces, najmä na východnom Slovensku. Svojím správaním, výstrednou propagandou a revolučnými výčinmi bolševické vojská nielenže nevyvolali proletársku revolúciu, ale ju slovenským ľuďom na dlhú dobu zoškľivili. Ešte dôležitejšie následky mal bolševický vpád na zmýšľanie maďarskej a maďarónskej buržoázie, ktorá spočiatku prijímala Kúnových vojakov ako osloboditeľov. Zo svojho nadšenia však rýchlo vytriezvela, keď revolučný proletariát začal s ňou zachádzať ako so svojim triednym nepriateľom. Tu dosiahli maďarskí bolševici to, o čo sa tak húževnate usilovali budovatelia nového Česko-Slovenska, t.j. odbúranie prohungaristického zmýšľania. Po odchode Kúnových vojsk vo všetkých vrstvách obyvateľstva prevládalo presvedčenie, že za daných okolností spolupráca s Čechmi je pre nás nie jednou z alternatív, ale v tom čase jedinou realistickou možnosťou.

František Vnuk

Kroniky antivojnových posolstiev

S malým oneskorením, ale predsa sa v máji uskutočnili dve významné a dôstojné konferencie venované jubilatovi na listine UNESCO Jozefovi Miloslavovi Hurbanovi. V starej budove Národnej rady SR - veď bol prvým predsedom SNR - a neskôr aj na pôde Univerzity Komenského. Vzápätí na bratislavskej Univerzite Komenského sa uskutočnila medzinárodná konferencia na veľmi závažnú tému „Sorties de guerres - Ukončiť vojnu: Od napoleonských vojen po druhú svetovú vojnu“.

Popri slovenských organizátoroch a prednášateľoch Bohumile Ferenčuhovej a Michalovi Kšiňanovi, mali mimoriadne zastúpenie hlavne francúzski, ale aj ďalší zahraniční historici. Veľmi prekvapilo, že o skvelé vystúpenia Antoina Marésa, Stéphane Audin-Rouzeau, Etienne Boisserieho či Roberta Franka, aktívne pracujúcich v rámci slovensko-fancúzsko-českej historickej komisie, javili pramály záujem nielen študenti, pedagógovia či ich kolegovia historici, slavisti i frankofili, ba i médiá, hoci prednášali aj na témy bytostne späté s povojnovým vývojom na našom území a v strednej Európe, najmä po oboch obrovských svetových kataklizmách.

Šťasti mi to pripomenulo naše ťažkopádne sa rozbiehanie k organizovaniu podujatí venovaných začiatku, priebehu i ukončeniu prvej svetovej vojny, ktorá sa odohrala pred sto rokmi a zanechala obrovské obete v slovenských rodinách i obciach. Svedčia o tom početné, našťastie zachovalé a obnovované pomníky obetiam.

Starý otec prežil

Môj starý otec Ján Jablonický z Jasloviec (1894-1982), ťažko zranený v zákopoch prvej línie vo východných Karpatoch v roku 1915 a po ročnom liečení a rekonvalescencii opätovne odvedený na bojiská na sklonku vojny, našťastie prežil. A o tejto krutej epoche vydával nielen ústne svedectvá, ale ich aj písomne pozoruhodne zaznamenal, možno inšpirovaný štúrovskými výzvami. Veď dlho odoberal Slovenské národné noviny ešte z Vajanského čias, ktoré podnecovali zapisovať svedectvá o osudoch národa a jednotlivcov aj v rodinných kronikách. Krásnym kaligrafickým rukopisom vo vysokom veku, spočiatku ručne, zapisoval do viacerých zošitov svoje memoáre. Nazval ich Životopis a zároveň im dal doplnujúci titul „Kronika a dejiny z môjho poznania, rodičov a iných priateľov“. Keď po osemdesiatke dostal od svojich detí písací stroj, Kroniku si postupne prepísal, doplnil fotografiami a dal zredigovať svojmu synovi Františkovi, môjmu otcovi, ktorý mu ju pomohol samizdatovo vydať. Najskôr v dvoch exemplároch, neskôr pribudli aj ďalšie. Ale predovšetkým môj otec naplnil záverečný odkaz starého otca, aby jeho Kronika našla rodinných pokračovateľov. Ten po vyše dvoch desaťročiach otec splnil svojou: Kronikou Františka Jablonického (1924-2007), ktorú sa mi, žiaľ, podarilo dotiahnuť, zredigovať, doplniť a vydať iba v šiestich exemplároch tiež samizdatovo, no až po jeho smrti v roku 2011. Nádej som sa totiž, že jej písanie mu bude predlžovať jeho vitálne dni, mesiace a roky, ktoré po predčasnej smrti

jeho manželky a našej matky Vilmy, rodom Lužákovej z Paderoviec, podstatne rozšíril o vnímanie celoslovenských udalostí. Najmä o kapitoly cesty k definitívnej samostatnosti a suverenity i raného vývoja druhej Slovenskej republiky. Lenže po svojej osemdesiatke odmietol pokračovať v práci na Kronike, považoval ju za zavŕšenú. A tak, žiaľ, nevidel ju dokončenú a vydanú počas svojho života.

Do vojny v štyridsiatopiatom

Otec bol z generácie, ktorú najviac poznačila druhá svetová vojna. V závere vojny, začiatkom roku 1945, povinne mobilizačne narukoval do Slovenskej armády. Nezúčastnil sa žiadnych bojových akcií, ale zažil viaceré bombardovania pri ústupových záchranných a odpratávacích akciách, najmä v Rakúsku. Tam ho kdesi pri Welse a Linzi, zajala americká armáda. Našťastie 9. mája aj ihneď prepustila a mohol sa šťastne vrátiť domov. Na rozdiel od niekoľkých ďalších slovenských vojakov z jeho jednotky, odchádzajúcich inou trasou cez sovietsku okupačnú zónu Rakúska, ktorých opätovne zajali tentoraz Sovietsi a poslali „aspoň“ na niekoľko mesiacov do gulagov... Spomienky a zážitky na tieto udalosti sa mu najhlbšie zapísali do pamäte. Najčastejšie o nich rozprával a neraz si aj zaspieval spolu s nami jeho obľúbenú pieseň, v ktorej sa na dialku lúčil so svojou matkou, keď na nich nalietali bombardéry a on si myslel, že nemusí prežiť. Prežil, dokonca aj po skončení vojny, keď natešení vojaci sa vracali domov a so šoférom v plnej rýchlosti takmer vpálili do obrovského kráteru po vojne. Z korby auta ho zrazil konár čerešne a zachránil mu život. Tretím malým zázrakom bolo, že Sovietmi „oslobodenou“ Viedňou prechádzali bez zastavenia, zaránky, keď od únavy uťahani vojaci Červenej armády ešte spali, premožený víťazným alkoholom.

Starý otec Ján, nemal toľko šťastia v prvej svetovej vojne, viaceré črepiny mu vybrali z tela, minimálne na jednu však zabudli a tá ho pri zmenách počasia pobolievala až do konca života. Tragicky však na vojne nezahynul, tak ako mnohí jeho krajanovia a rodáci, ktorí boli aj jednou z motivácií, aby navždy zaznamenal ich mená ako obete nezmyselnej vojny pre potomkov vo svojej Kronike. Okrem rovesníkov z jeho malej dediny, zahynuli jeho dvaja bratia, teda moji prastrýkovia, ale aj jeho švagr. Štvrtým mne najbližším mŕtvym, bol môj prastarý otec z línie mojej babičky Márie Hrušovskej Lužákovej, po ktorom mi ostala iba rozlúčkova fotografia s mojou prababičkou. Jediná odmena, ktorú vtedy cisár pán venoval ako predčasnú odmenu, že sa stali obetami, ako budúci „kanónenfuter“.

Vieme, že Slovensko malo najväčšie obete prinajmenej v dobovom Uhorsku a moji príbuzní patrili medzi tých vyše 70 tisíc mŕtvych, zväčša mladých mužov a prinajmenej aj toľko zranených a invalidov. Obe kroniky sú však predovšetkým opisom ďalšieho plnohodnotného života oboch pisateľov, ale aj užších i širších rodín. A najmä prvá, starého otca Jána, hovorí veľmi sugestívne o tragických a varovných okamihoch vojny, do ktorej odchádzali ako na smrť odsúdení gladiátori do arény, čo sa, žiaľ, zväčša aj naplnilo a je veľkým varovaním aj pre dnešok.

Viliam Jablonický

Pol roka bez pitnej vody

Pokračovanie z 1. strany

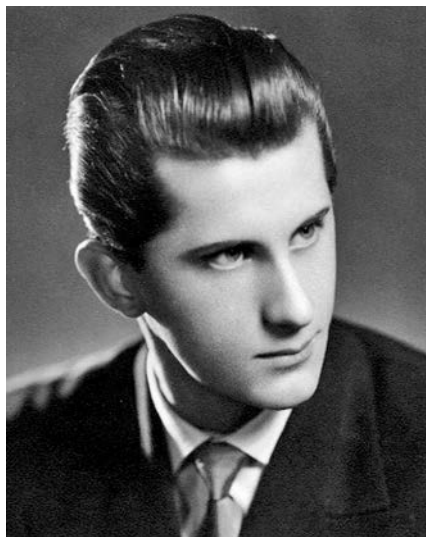
Nič netušiacia schúlila sa do kúta postele. Bola v takom šoku, že sa na celom tele triasla od strachu. V tom sa prebudil 9-ročný syn Ivan a 3-ročný syn Juraj. Keď videli, že ich otec stojí v kúte spálne a sú na neho namierené samopaly a keď zbadali mamičku, začali vydesene kričať. Po čase už nevládali ani kričať, len trasúc sa jačali a za takejto nevidanej surovosti robili domovú prehliadku. Pred domom stálo nákladné auto, do ktorého nakladali zhabané cenné veci.“ Ja sa len pamätám, že ráno po domovej prehliadke sme s bratom našli kopy povyhadzovaného šatstva, papierov a posteľnej bielizne zo skríň.

Ako žila vaša rodina do zatknutia otca?

Môj otec celý život pred zatknutím pracoval na pošte. Najprv na vlakových poštách, neskôr sa stal prednostom Poštového úradu v Sabinove. Jeho veľkou záľubou bolo poľovníctvo a literatúra. Keď ho zatýkali, zobrali mu všetky pušky aj s koženými puzdrami, trofeje a množstvo kníh, medzi nimi aj zo Spolku sv. Vojtecha, ktoré nikdy nevrátili. Ja sa nepamätám ani na jedno otcovo pohladenie, ani na jeho farbu hlasu, ani ako vyzeral. Mamička pracovala ako úradníčka v advokátskej kancelárii.

Trojročný Juraj Vrábek. Foto archív

Starší brat Juraja Ivan Vrábek.

Foto archív

Prečo otca zatkli a odsúdili?

Otcov brat Ján Vrábek st. mal syna Jána, ktorý sa vo Veľkých Levároch zoznámil a zasnúbil s tajomníčkou Miestneho národného výboru Máriou Jurkovičovou. Keďže rovnako protikomunisticky zmýšľali, dohodli sa, že budú vyvíjať protikomunistickú činnosť. V septembri 1949 ho zaviedla na československo-rakúske hranice v priestore Veľkých Levár a označila mu miesto, kde bude môcť bezpečne prejsť, a dostať sa do amerického okupačného pásma v Rakúsku. Zároveň sa dohodli, že budú medzi sebou udržiavať písomný styk. V americkej zóne v Rakúsku sa Ján Vrábek ml. skontaktoval so slovenskou politickou emigráciou, ktorá sa usilovala o likvidáciu komunistického štátu. V tom čase boli v emigrácii Albert Púčík, Tomáš Chovan, Otakár Vítkovský i Jozef Vícen. Okrem Vícena ostatní menovaní boli neskôr na Slovensku zadržaní a popravení. Ján Vrábek ml. sa na Slovensko vrátil začiatkom decembra 1949. Zastavil sa pri svojej snúbenici vo Veľkých Levároch, kde získal niektoré informácie a presunul sa na východ Slovenska. Tam sa stretol so svojimi známymi i so svojim otcom Jánom. Môjmu otcovi priniesol vysielaciu aj so šifrovacím kľúčom. Keďže vysie-

lačka nebola v dobrom technickom stave, otec ju vrátil svojmu bratovi do Prešova, ktorú Ján ml. odniesol, nevie sa kde. Koncom januára 1950 sa Jánovi Vrábekovi ml. podarilo za dramatických okolností znova prekročiť hranice do Rakúska, odkiaľ emigroval do Spojených štátov, kde žije dodnes. Vo februári zatkli Máriu Jurkovičovou, ktorá sa sama prezradila pri jednom rozhovore so známymi. Neskôr zatkli celú skupinu. Otec bol odsúdený Štátnym súdom v Bratislave 8. decembra 1950 v spojení s Najvyšším súdom v Prahe v roku 1951 za zločin vyzvedačstva a velezrady na 15 rokov odňatia slobody, k peňažnému trestu 20 000 Kčs, ku konfiškácii celého majetku a k strate občianskych práv na dobu 10 rokov. Predsedom senátu v Bratislave bol Dr. Mstislav Dub.

Z knižky Väzeň totality, ktorá je príbehom vášho otca Karola Vrábka vyplýva, že prežil šesť rokov za ostnatými drôťmi v jáchymovských koncentračných táboroch a štyri roky v leopoldovskej väznici. Teda desať rokov bez otca. Ako ste to prežívali vy a vaša rodina?

Veľmi ťažko. Mamka sa nervovo zrútila, opuchli jej nohy, chodila len o palici. Ja s bratom sme mali rečové ťažkosti. Našťastie čas to nejako vyriešil. Mama pochopila, že ak chce zachrániť rodinu, musí tú kalváriu prijať a začala chodiť do práce. Čo bolo najhoršie, nikto nám nepomáhal. Nie preto, žeby nechceli, ale ľudia sa báli čo i len sa k nám prihovoriť. My, deti, sme boli ponechané na seba. S bratom sme niekedy pocítovali aj hlad. Dnes, keď o tom rozmýšľam, ani si to neviem predstaviť, ako to mama mohla zvládnuť. Musela zabezpečiť pre nás ošatenie, drevo a uhlie na zimu. Vtedy ešte nebol zavedený plyn, neboli práčky ani chladničky. Okrem práce sa musela starať o veľkú záhradu, chodiť na rodičovské združenia a k logopédom. V šiestom roku väzenia otca nás okradol

nejaký neznámy chlap. Ustavične nás vyhánali z bytu. Veľmi problematické bolo dostať brata na štúdiá. Miloval filozofiu, no na vysokú školu sa nedostal. Matka na kolenách uprosila riaditeľa stavebnej priemyslovky v Bardejove, aby prijal môjho brata, ktorý zo začiatku študoval tak, že nebol v škole ani vedený. Žiaľ, po maturite a po vojenskej službe pri výkone stavebného povolania utrpel smrteľný pracovný úraz. Aj to bola veľká rana komunizmu voči našej rodine. Keď som mal sedem rokov, prvýkrát sme cestovali na návštevu otca do Jáchymova. Od mamy som si vypýtal jeho fotografiu, aby som ho spoznal. Keď sme dorazili na miesto návštevy, vpustili nás do miestnosti, kde pri zvláštnych polopriechkach bolo väzňom vidieť iba hlavy. Prvýkrát som vnímal otca, ale veľa som sa nenadával. Nastal krik a plač, medzitým jedna pani odpadla a ani sme sa nenazdali, desať minút návštevy prešlo a otca nám nemilosrdne zobrali spred očí. Z návštevy, na ktorú som sa tak tešil, ostala iba trpkosť a bolesť.

Desať rokov je dlhý čas. Z otcových zápiskov ste sa dozvedeli o jeho utrpení vo väzení. Ako zaobchádzala vtedajšia moc s politickými väzňami?

Vyšetrovanie môjho otca na ŠtB v Bratislave bolo neľudské a bezcitné. Pri vyšetrovaní bol zbitý do krvi. Keď ho v plachte niesli na celu, zbadal ho brat Janko. Myslel si, že je už mŕtvy a do rána zošedivel. V noci mu bachari často kopali do dverí, zapalovali silné svetlo a v takom stave ho ráno so silnými bolesťami hlavy viedli na vyšetrovanie. Znova bitky a vyhrážky. Pod takýmto fyzickým a psychickým nátlakom boli spísané zápisky, ktoré boli zväčša nanútené. Ani raz za celý polrok nedostal pitnú vodu. Používal vodu zo záchoda a občas sa mu od civilistov ušiel aj odhodný ohryzok z jablka. Po vynesení rozsudku sa dostal do Leopoldova, odkiaľ ho spolu s ostatnými väzňami v dobytých vagónoch eskortovali do koncentračného tábora „Rovnosť“ v Jáchymovsku. Koncentračný tábor bol ešte od vojenských zajatcov zamorený plošticami, blchami a všami.

Karol Vrábek s manželkou Emou po návrate z väzenia.

Foto archív

V cele sa tiesnilo 20 až 40 väzňov. Neustále filcungy, samotky a korekcie veľmi oslabovali organizmus väzňov. Kapitán Pták neustále kričal: „Odsud' návrat je jedině v truhličkách“. Väzni pracovali bez ochranných pomôcok, a tak mnohí zomierali na rakovinu. Po šiestich rokoch v Jáchymove si otec štyri roky odsedel v Leopoldove.

Mottom knižky je „Pravdu treba chrániť srdcom...“ Stačí to?

Som presvedčený o tom, že pravdu si treba zamilovať. Inak stráca človek hodnoty, „prezlieka kabáty“, ako sa mu to hodí a riadi sa životom, kde jediným kritériom sú kariéra, peniaze a moc. Dnes niektorí jedinci dávajú pravde slučku na krk. Moja pani učiteľka na základnej škole mi

napísala do pamätníka: „Hovor pravdu, miluj pravdu a bráň pravdu až do smrti“.

Ako sa dnes pozeráte na martýrium ľudí pre vec svedomia?

Svedomie je vnútorný hlas, ktorý dostáva človek pri narodení do daru. Ak je presvedčený o svojej pravde, ktorú dosiahol či už dobrou výchovou mravov alebo dospel k nej dlhoročným štúdiom, nemal by koketovať ani s polovičatou lžou, lebo tak sa falšujú dejiny. Dnes len silní jediní dokážu aj za cenu straty zamestnania alebo kariérneho postupu obhájiť hodnoty objektívnej pravdy, ktorá je v súlade s ich názorom a svedomím. Takýchto ľudí si veľmi vážim. Kiež by ich na Slovensku bolo viac.

Eva Zelenayová

Stanovisko advokáta JUDr. Allana Böhma k udeleniu ocenenia advokátovi JUDr. Milanovi Valašíkovi za celoživotný prínos advokácii Predsedníctvom Slovenskej advokátskej komory

To nie je nemiestny žart

Nedávno ma ktorýsi kolega v Justičnom paláci zaskočil otázkou, čo poviem na rozhodnutie Slovenskej advokátskej komory (SAK), ktorá v tomto roku udelila najvyššie stavovské ocenenie za celoživotný prínos advokácii kolegovi JUDr. Milanovi Valašíkovi.

Najprv som si myslel, že ide o ďalší z nemiestnych žartov, kde sa ma kolegovia, poznajúc 25 ročnú históriu mojej profesionálnej zainteresovanosti v kauze Cervanová, snažia len podpichnúť alebo v dobrom provokovať. Nedalo mi a na internete som si vyhľadal májový Newsletter SAK, kde to skutočne stálo čierne na bielom.

V advokácii pracujem už 33 rokov a vďaka svojmu otcovi JUDr. Tiborovi Böhmovi ju dôverne poznám už bezmála 50 rokov. Otec v nej pôsobil od roku 1971, čo sa mu podarilo až vďaka Pražskej jari po dlhých skoro dvadsiatich rokoch čakania, lebo ho z nej ako jedného z najlepších študentov komunisti ako politicky nevhodného vylúčili ešte v roku 1951. Za celý čas a najmä po roku 1990, kedy sa advokácia aj vďaka postoju môjho otca stala slobodnou a nezávislou, som necítil potrebu verejne komentovať rozhodnutia nášho najvyššieho orgánu – Predsedníctva SAK, či som s nimi súhlasil, alebo nie.

Rozhodnutie oceniť JUDr. Milana Valašíka za celoživotný prínos advokácii je však rozhodnutím, pri ktorom už nemôžem zostať ľahostajným.

Obraz advokácie nezmení reklama

S porozumením a niekedy s úsmevom si pravidelne raz za mesiac už niekoľko rokov čítam v našom stavovskom časopise Bulletin slovenskej advokácie príhovory našich zvolených predstaviteľov jednotlivých orgánov SAK, v ktorých prezentujú o.i. svoje vízie o zlepšení dobrého mena advokácie v spoločnosti, potrebe očistenia advokácie a o obnovení jej dôvery v spoločnosti či o posilnení jej nezávislosti voči štátnym orgánom, o potrebe lepšej prezentácie advokácie voči verejnosti a podobne. Rozhodnutie oceniť JUDr. Milana Valašíka za celoživotný prínos advokácii však popiera hodnotnosť týchto príhovorov, ba čo viac, robí z nich len prázdne frázy. Zbytočne si SAK platí mediálnych poradcov a agentúry, ktoré sa snažia prostredníctvom platených inzercíí v médiách vylepšovať obraz advokácie v spoločnosti, keď takýmto ocenením znevážili SAK nielen v očiach mnohých jej členov (tých spred roku 1989 je stále ešte dost), ale aj v očiach tej časti slovenskej verejnosti, ktorá sa výrazným podielom, často na úkor straty slobody či iných útrap a ponížovania od totalitnej moci postarala o to, že dnes žijeme v relatívnej slobode.

Možno niektorým ešte hovorí niečo Sviečková manifestácia či Bratislavský Veľký piatok. Išlo o pokojné verejné zhromaždenie občanov v Bratislave zvolané na deň 25.3.1988, kde občania tichou modlitbou manifestovali za náboženskú slobodu a dodržiavanie ľudských práv v ČSSR. Toto zhromaždenie bolo rozohnané brutálnym policajným zásahom za pomoci obrnených transportérov, vodných diel, desiatok policajných áut, elitnej policajnej jednotky tzv. Bielych prilieb a stoviek rozzúrených príslušníkov ZNB a ŠtB-ákov v civile. Na vlastné oči som videl, ako policajti ťahali po zemi za vlasy dievča prosiace, aby prestali, ako kopali do dôchodcu schúleného na chodníku, ako autami vrážali do mladých ľudí, ktorých potom zbierali zo zeme, mlátili ich pelendrkami hlava-nehlava, nasadzovali im putá a v antonoch ich prevádzali na niekoľkohodinové výsluchy na policajnú stanicu „U dvoch levov“. Celý svet vtedy ostro protestoval proti tomuto neľudskému zásahu. Hneď po nežnej revolúcii bola v SNR vytvorená parlamentná komisia na prešetrenie tohto neospravedliteľného brutálneho zásahu. Zozbierala desiatky písomných materiálov a svedectiev, čím sa zabezpečilo detailné zdokumentovanie osôb, ktoré boli

na Sviečkovej manifestácii zainteresované buď ako páchatelia, alebo obeť. Tieto dokumenty potom tvorili podklad pre niekoľko publikácií, ktoré sa Sviečkovej manifestácii podrobne venovali. A z jednej z nich sa dozvedáme, že za vtedajšiu Generálnu prokuratúru SSR sa na zasadnutí špeciálne zriadeného operačného štábu, ktorý organizoval besnenie policajtov na Hviezdoslavovom námestí voči nevinným občanom a dohliadal naň priamo z okien hotela Carlton, sa mal zúčastniť aj dnes ocenený za celoživotné zásluhy JUDr. Milan Valašík. Z titulu jeho vtedajšej funkcie predpokladám, že dohliadal nad socialistickou zákonnosťou celej tejto akcie.

Strážil socialistickú zákonnosť

O vyše roka neskôr sa ocenený JUDr. Milan Valašík znovu zviditeľnil. Ako zástupca Generálnej prokuratúry SSR v poslednom politickom procese v ČSSR, vedenom proti vtedy bývalému, dnes už zase aktívnemu advokátovi JUDr. Jánovi Čarnogurskému. Určite sa ešte nájdu kolegovia, ktorí si pamätajú, akým bezprecedentným spôsobom bol v roku 1981 na príkaz ÚV KSS vylúčený z advokácie náš kolega JUDr. Ján Čarnogurský za obhajobu moravskej disidentky. V auguste 1989 ho obvinili a zavreli za podvracanie republiky (mladší kolegovia už asi ani nevedia, čo to bol za trestný čin), že verejne o.i. „hanobil ČSSR ako totalitný štát, útočil proti ústavnému princípu vedúcej úlohy KSČ, hlásal nevyhnutnosť zániku komunizmu a pod.“ Bol to práve ocenený JUDr. Milan Valašík, ktorý osobne zamietal sťažnosti JUDr. Čarnogurského a jeho advokáta, ktorými namietali vznesené obvinenia a dohliadal, či vyšetrovanie tejto závažnej trestnej činnosti prebieha dôsledne v zmysle socialistickej zákonnosti. Zároveň dohliadal nad väznením nebezpečného páchatela ohrozujúceho základy socialistického zriadenia, ktorého z väzby „prepustili“ až státisícové davy občanov na námestiach a následné zrútenie totalitného režimu.

Dnes sedia v predsedníctve SAK kolegovia, ktorí spojili svoj profesijný život s advokáciou až po roku 1989, takže nemuseli mať vedomosť o komplexnej celoživotnej angažovanosti JUDr. Milana Valašíka. Len jeden člen terajšieho predsedníctva SAK bol advokátom už pred novembrom 1989, avšak zrejme z dôvodu, že v tej dobe zastával v rámci advokácie aj funkciu predsedu základnej organizácie KSČ, nepokladal takúto angažovanosť JUDr. Valašíka za problematickú. A tiež o jej podrobnostiach nemusel vedieť.

Vytvára tu teda viacero nezodpovedaných otázok. Oceňuje Predsedníctvo SAK advokátov za celoživotný prínos advokácii, alebo len ich prínos po novembri 1989 bez akejkoľvek relevancie s činnosťou oceňovaného v dobe totality? Nebolo by v takomto prípade rozumné, aby si Predsedníctvo SAK vytvorilo pre tento účel určitú poradnú skupinu z advokátov, ktorých historická pamäť, pokiaľ ide o advokáciu, resp. justíciu ako takú, siaha trochu ďalej ako len po november 1989?

Vyslovujem presvedčenie, že moje stanovisko bude slúžiť ako podnet pre SAK, aby sa pokúsilo nastaviť kritéria pre oceňovanie za celoživotný prínos pre advokáciu tak, aby sme sa v budúcnosti vyvarovali podobným excesom. Viem, že mnohým kolegom z prednovembrového obdobia, najmä tým, čo boli aktívne činní pri naplňaní požiadaviek zjazdov KSČ na socialistickú advokáciu nemusí toto moje stanovisko vyhovovať a nemusia s ním ani súhlasiť. O tom je demokracia. Ibaže ak by som zostal mlčať, už nikdy by som nemohol s čistým svedomím stáť pri hrobe môjho otca, alebo sa pozeráť do očí kolegovi JUDr. Jánovi Čarnogurskému.

(redakčne krátené)

Ako chutila ľudová demokracia

Zo spomienok jubilanta

Prežitá doba poznačila generáciu obetí päťdesiatych rokov tak, že sa stali zatrpknutými. To znamená, že sa neradi vracajú k tomuto obdobiu. Je veľmi ťažké a zložité od dobou poznačených ľudí získať akúkoľvek informáciu. Osobne veľmi kladne hodnotím každú vynaloženú iniciatívu v tomto smere, ktorá by našla objasnenie utrpenia týchto ľudí. S vnútorným uspokojením prijímam možnosť, že organizácia politických väzňov dovoľuje prezentovať utrpenie všetkých odsúdených, teda aj detí.

Vo väčšine rozsudkov čítame, že prokurátor žaluje: „... bol vychovaný k nenávisti k socialistickému zriadeniu...“ V skutočnosti najkrajšie spomienky ma viažu na prežitie rokov v mojom detstve, ktoré boli opakom obžaloby prokurátora (konkrétne) Feješa. Rodičia vychovávali k láske a k takým hodnotám, akými boli viera, vlastenectvo, láska k blízkym, starostlivosť a podobne. Vo svojich myšlienkach sa veľmi rád vraciam na prežité detstvo v mojej rodine, v ktorých ako najkrajšie poklady ostali sviatky Vianoc a Veľkej noci. Oslavovali sme ich oveľa skromnejšie ako dnes, ale v duchu kresťanskej výchovy, ktorá zanechala trvalé spomienky v mojom srdci. Chodil som do rímskokatolíckej školy, kde sa každé vyučovanie začínalo a končilo modlitbou, v ktorej sa nikde nemodlilo o žiadnej nenávisti. Kto mi teda mal dávať výchovu k nenávisti k socialistickému zriadeniu? Boli také tradície, keď som navštevoval Gymnázium Janka Kráľa v Zlatých Moravciach, že ani raz som na ceste do školy neobišiel Boží chrám bez toho, aby som sa nepomodil modlitbu k sv. Antonovi. Takáto výchova nemohla vychovávať vyvrhelov spoločnosti.

Alebo to mali byť materiálne „nadpomery“ mojich rodičov, ktoré ma mali poznačiť k nenávisti? Moji rodičia celý život fyzicky pracovali na robotách vo Francúzsku či v Česku a pokiaľ aj nejakú korunu mali, pri zmene peňazí v roku 1953 o ne prišli. Zdedenú pôdu museli odovzdať do družstva, takže znova si kladiem otázku, prečo bola takto formulovaná obžaloba a zároveň za pána prokurátora dávam odpoveď: „...na všetky žaloby ste mali jeden scenár zhora!“ Teda obžaloba detí bola vypracovaná podľa jednotných predpisov. A na to, že vznikala nenávisť k socialistickému zriadeniu sa v žiadnom prípade nedá hľadať odpoveď v rodinnej výchove.

Korene treba hľadať v súvislostiach medzi výchovou v rodine a dobou, v ktorej sme žili. Táto doba vo svojej podstate priniesla veľa protirečení a napätia. Každý sa s touto dilemou mohol vysporiadať individuálne. Zradou viery, alebo priklonom k ideálu, ktorý s dobrom nemal nič spoločné. Ako mladý študent som aj ja vnímal náhle politické zmeny rozpačito. Veď za Slovenského štátu, hoci zúrila druhá svetová vojna, sa v mojej rodine žilo pokojnejšie, než po vojne. Bývali sme v malej dedinke Nevidzany hraničiacej s Maďarskom. Zlom nastal až po roku 1945, keď sa začali diať veci, na aké sme dovtedy neboli zvyknutí. Samotný príchod ruských vojakov vyvolal vo mne rozpaky, lebo prvého vojaka som videl v kryte jednej budovy. Boli tam ukryté väčšinou deti a starci a pamätám sa, že s odisteným granátom sa dožadoval vína. Našiel sa odvážny človek, ktorý ho odtláčil za dvere, kde ich však výbuch granátu usmrtil. Nastalo schovávanie žien i vzácnejších predmetov. Hlavne som si zapamätal, že schovávanie dievčat a odrastených detí pred „osloboditeľmi“ nemalo konca kraja.

Keďže sa na Hrone front zastavil na dlhší čas, mali sme možnosť porovnávať kultúru jednej i druhej armády. Videli sme, kto je kultúrnejší, kde asi pôjdeme pod vedením „osloboditeľov“, v čom boli príčiny postupného násillia a degenerácie ideálov slobody, lásky a kresťanstva. Žiaľ, ďalší vývoj moje domnienky potvrdil. V tomto zápase protikladov treba hľadať

príčiny vznikajúceho vzdoru i otvorený nesúhlas. Postretali sme sa zhodou okolností s podobnými názormi a povedali sme si, že treba niečo urobiť, aby sme upozornili na tento vývoj. Začali sme písať letáky, v ktorých sme poukazovali na bohatú históriu národa, na významné osobnosti, ktoré dokázali národ burcovať aj povzniesť a v najhorších časoch pri prekonávaní problémov aj potešiť. Tieto aktivity nemali ostať bez povšimnutia ŠtB a ešte keď sa našli takí, ktorým sme dôverovali a napriek tomu dokázali napísať na nás udanie, môžeme si urobiť obraz o morálnom profile národa. Lebo len ten, kto sa dostal do ich rúk vie posúdiť, akú mali fantáziu na hľadanie nejestvujúcich nepriateľov. Nastalo ťažké obdobie výsluchov na Krajskom policajnom riaditeľstve v Bratislave, vozenie sa v „zelenom antone“ azda po celom Slovensku, stále so zaviazanými očami v tesných priestoroch vozidla skonštruovaného práve na tieto účely. Pamätám sa, ako nás dozorca pri vystupovaní z auta otáčal okolo vlastnej osi, aby sme stratili orientáciu. A nekonečné otázky... my to vieme, že nás vodiš za nos... a podobne.

V tom čase sa dalo predpokladať, že vyšetrojúceho referenta prejde trpezlivosť a bude nasledovať niečo z ich osobných metód vyšetrovania. Kláčanie na stoličke a mlátenie pelendrekom po chodidlách, hodenie do kúta a rev a rev, ktorý nemal konca... Tak čo, budeš už rozprávať? Potom nasledoval zápis, ktorý bolo treba podpísať. Ale nedaj Pán Boh, aby som poznamenal, že som vypovedal pod nátlakom. Potom ma prevzal jeho kolega, ktorého som dlhší čas nevidel. Navliekol mi čierne okuliare a postavil ma pred dvere, za ktorými som počul bolestný nárek človeka. Azda zomieral v strašných bolestiach. Stál som a počúval nárek, bolesť a zomieranie. Na mladého človeka to pôsobilo ako posledný súd na zemi. V nemom pohnutí a s myšlienkami na odpustenie hriechov ma odvedli, lepšie povedané odviekli na celu s poznámkou – však ty zmúdreš. Žiaľ, táto metóda sa opakovala viackrát počas troch mesiacov. Takto bol pripravený proces, na ktorom ma obhajoval ex offo dr. Šrobár, senátu predsedal dr. Petráš. Moji rodičia nedostali pozvánku na súdne pojednávanie. O to väčšia bola propagácia nášho súdneho procesu na školách v Bratislave, veď zasadanie súdu sa konalo v najväčšej súdnej miestnosti Justičného paláca.

Sála bola žiakmi zaplnená do posledného miesta. Týmto mladým ľuďom vstépovali, ako skončí každý mladý človek, ktorý sa odváži rozvracať republiku a socialistické zriadenie. Ortiel senátu znel, pre dokázaný trestný čin velezrady, podľa § 78, ods. 1 písmeno C/os. 2 písmeno A/od. 3 písmeno F/Tr. Zákon z roku 1950 odsúdenie vo výmere päť rokov a prepádnutie majetku.

Tol'ko na dŕvažok, či boli mladiství väzni podrobovaní takým výsluchom ako dospeli. Či bola doba žitia normálna, či sa dalo mladému človeku s kresťanskou ideológiou existovať. Bahno spoločnosti presakovalo všade i do mladých duší a životov. Ten, kto sa nechcel potopiť či zašpiniť, musel zrádzať i vlastných rodičov. Musel zabudnúť na slová tolerancia, demokracia, viera v Boha, na iný názor. Musel sa stať diablom vlastného národa.

Takýchto životných osudov je niekoľko stoviek. Vo svojej podstate sú si podobné. Na deťoch, na mladých členoch tohto národa boli páchané zločiny. Dnes už dožívajú svoj vek a spomienky pišu len preto, aby sa dnešná mládež poučila a poznala ako chuť demokracia.

Miro Tuchyňa

P. S. Miro Tuchyňa sa narodil 18. apríla 1935.

3. júna 1950 komunistický režim izoloval 73-ročného spišského biskupa Jána Vojaššáka v jeho vlastnej rezidencii ako v domácom väzení. Potom ho 15. septembra deportovali do českého väzenia v Ruzyni ako „nejväčšieho zločince v republike“ s okovami na rukách a so zaviazanými očami. Tam ho neľudsky trýznili všetkými možnými prostriedkami až takmer do Vianoc.

3. – 4. júna 1976 sa v Brne konal celoštátny zjazd kňazov, ktorí vstúpili do vládnej organizácie Pacem in terris.

4. júna 1920 bola v Trianone podpísaná mierová zmluva s Maďarskom, tzv. Trianonská zmluva. Maďarsko v nej uznalo, že územie Slovenska a Podkarpatskej Rusi patrí pod zvrchovanosť Česko-Slovenska. Táto medzinárodná zmluva vstúpila do platnosti 26. júla 1921.

6. – 7. júna 1861 sa v Turčianskom Sv. Martine konalo národné zhromaždenie za účasti vyše 5000 osôb, na ktorom s veľkým nadšením schválili Memorandum slovenského národa. Dokument obsahoval štátoprávne i politické požiadavky Slovákov.

8. – 9. júna 1990 sa na Slovensku konali prvé slobodné voľby, na ktorých sa zúčastnilo 21 politických strán.

9. júna 1972 zomrel rožňavský biskup Dr. Róbert Pobožný. Ten tajne vysvätil za kňaza i biskupa Pavla Hnilicu SJ.

10. júna 1949 sa z iniciatívy osobitnej šesťčlennej komisie ÚV KSČ

zišiel v Obecnom dome v Prahe zakladajúci zjazd tzv. Katolíckej akcie. Zúčastnilo sa na ňom asi 65 – 70 českých a slovenských „vlasteneckých kňazov“ (teda sotva 1 % z celkového počtu kňazov) a nezistený počet laikov.

12. júna 1988 bol Mons. Ján Sokol vysvätený za biskupa a 26. júla 1989 vymenovaný za Trnavského arcibiskupa a metropolitu Slovenska.

14. júna 1946 vyšlo vykonávacie nariadenie SNR č. 89/1946 o zriadení pracovných táborov.

16. júna 1919 maďarskí bolševici, ktorí vojensky napadli Slovensko, vyhlásili v Prešove samostatnú Slovenskú republiku rád. Predsedom Revolučnej vládnej rady tejto republiky bol český robotník Antonín Janoušek, príslušník vedenia Maďarskej socialistickej strany v Budapešti. Počas maďarsko-bolševickej okupácie časti Slovenska sa okupáčne vojsko, Červená stráž a Červená armáda, dopustili hrozných násilností a neľudských trýznení zajatých vojakov i civilných osôb. Najhorších ukrutností sa dopúšťali bandy mladých bolševikov, ktoré sa nazývali „Leninove deti“. Viac na 8. strane.

19. – 21. júna 1970 sa v New Yorku konalo zakladajúce zhromaždenie Svetového kongresu Slovákov (SKS), na ktorom sa zúčastnili zástupcovia všetkých dôležitých organizácií Slovákov v zahraničí. Cieľom tejto novej strešnej organizácie bolo napomá-

hať túžbe slovenského národa po rovnoprávnosti s ostatnými slobodnými národmi sveta a reprezentovať vo svete Slovákov, tlmočiť ich túžby, ideály a nádeje na sebaurčenie slovenského národa. Za prvého predsedu SKS bol zvolený slovenský podnikateľ Štefan B. Roman z Kanady.

20. júna 1949 komunistická vláda postupne nasadila do všetkých katolíckych biskupských úradov tzv. štátnych zmocnencov, ktorí kontrolovali vo dne i v noci všetky pohyby, kontakty a činy biskupov a ich najbližších spolupracovníkov, nevynímajúc ani osobnú poštu a telefonické rozhovory.

22. júna 1941 všetky vojenské sily Nemeckej ríše prepadli územie ZSSR, čím podľa viacerých historikov rozpúťali druhú svetovú vojnu.

27. júna 1968 po vyhlásení Generálnej prokuratúry v Prahe, že rehole neboli v Česko-Slovensku právne zrušené, vrátilo sa na Slovensko asi 2000 rehoľníčok a okolo 600 rehoľníkov, ktorí boli vysídlení do Česka.

30. júna 1919 maďarské bolševické vojsko na príkaz predstaviteľov Dohody sa začalo sťahovať z územia Slovenska. Znamenalo to aj koniec Slovenskej republiky rád, ktorej „vláda“ odišla s maďarským vojskom do Miškovca. Všetkých uväznených a zajatých Slovákov z východného Slovenska deportovali najprv do Miškovca, potom do Hatvanu, kde pre nich zriadili koncentračný tábor.

AKTIVITY PREDSEDNÍCTVA PV ZPKO

■ **Vo februári 2016 sme sa priblížili mladej generácii a vstúpili sme do sveta sociálnej siete Facebook.** Začínali sme s 30-40 pozretiami na príspevok, dnes, po 1,5 roku sa môžeme pochváliť s „klikmi“ od niekoľko tisíc ľudí a desiatkami zdieľaniami, ktoré naši priaznivci šíria ďalej svojim priateľom. Najviac verejnosť oslovujú témy morálneho konfliktu. Napríklad infografika o úspešných deťoch bývalých papalášov, konkrétne z prostredia ŠtB drží rekord s takmer trinásttisíc sledovaniami a 140 zdieľaniami, čo mohlo odhadom vidieť 50 100 tisíc ľudí! Rovnako informácie – prehľadnú štatistiku o hrôzach totality zaujalo asi tritisíc návštevníkov stránky. Informujeme aj o všeobecných témach, ktoré v spoločnosti rezonujú. Napríklad na morálnu dilemu, či si spolupracovníci ŠtB zaslúžia štátne vyznamenanie kliklo takmer päťtisíc ľudí. Gro práce s facebookom je však najmä o našich akciách. Spomienku na Barbarskú noc si pozrelo dvetisíc ľudí, schôdzu v Žiari nad Hronom vyše dve a pol tisíc. Aj aktivitou na sociálnych sieťach bývalí politickí väzni približujú mladej generácii svoje poslanstvo: Nikdy viac návrat ku komunistom a k totalitnému režimu. (raf)

Politickí väzni - Zväz protikomunistického odboja

Stránka Správy Upozornenia Štatistiky Nástroje príspevkov

Politickí väzni - Zväz protikomunistického odboja
12. január

Prezident opäť "vyznamenával"
Politickí väzni bývalého režimu sa pýtajú, či si vysoké štátne vyznamenanie zaslúžia aj takí, čo figurujú v zoznamoch Štátnej bezpečnosti (ŠtB)? Zdá sa, že prezident nielen vyznamenával, ale sa aj "vyznamenával"...

**Spolupracovníci ŠtB?
Zaslúžia si štátne vyznamenanie?!**

Výsledky vyhľadávania pre krajské správy ZNB:
Národných záznamov: 2
Zadáte rovinné/okružné/čiastočné 1 nasledujúca

prezvisko	meno	dátum narodenia	krycie meno	kategória	registračné číslo
Kamenec	Ivan	27.08.1938	Historik	kandidát tajnej spolupráce	28118
Kamenec	Ivan	27.08.1938	Samo	preverovaná osoba, dôvnik	34088
Kováč	Dusan	03.01.1942	Klík	preverovaná osoba	28647
Kováč	Dusan	13.03.1943	Cid	dôvnik	33819

<http://www.pv-zpko.sk/facebook>

PRIPOMÍNAME SI

V júni si pripomíname významné životné jubileá týchto našich členov a priaznivcov. Spomíname aj na tých členov, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

45 rokov

Silvia Čierťaská, Pata 14.6.1972

55 rokov

Pavol Šajtlava, Hlohovec 27.6.1962

65 rokov

Irena Gubalová, Banská Bystrica 18.6.1952

75 rokov

Františka Jancová, Ilava 23.6.1942

80 rokov

Anna Čižmáriková 17.6.1937

Pavel Izakovič, Leopoldov 28.6.1937

Štefánia Krajčiová, Nemšová 20.6.1937

81 rokov

Mária Tkáčiková, Heľpa 21.6.1936

Bernardína Ondrušová, Veľké Bredzany 23.6.1936

82 rokov

Vladimír Wilweber, Banská Bystrica 18.6.1935

Ida Nayová, Pezinok 15.6.1935

83 rokov

Ján Martinec, Môlča 27.6.1934

Anna Gavalová, Humenné 17.6.1934

84 rokov

Anna Očenášová, Banská Bystrica 7.6.1933

Emerencia Walnerová, Špačince 12.6.1933

Róbert Kraushuber 10.6.1933

85 rokov

Anton Tomík, Bratislava 2.6.1932

Pavol Turčina, Žaškov 14.6.1932

Ludovít Virčík, Michalovce 6.6.1932

86 rokov

Miloslav Adamjak, Spišská Nová Ves 23.6.1931

Magda Žofčíková, Žilina 1.6.1931

87 rokov

Kveta Hrášková, Lutila 17.6.1930

88 rokov

Ján Cingel, Trenčín 8.6.1929

Ing. Adam Vrábeľ, Žilina 29.6.1929

89 rokov

MUDr. Alojz Lulovič, Piešťany 23.6.1928

90 rokov

Antónia Gažáková, Nová Dubnica 17.6.1927

Helena Zlatinská, Uľany nad Žitavou 14.6.1927

91 rokov

Oľga Páleníková, Bratislava 21.6.1926

96 rokov

Margita Madunická, Bratislava 9.6.1921

*Jubilantom srdečne
blahoželáme*

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 92 rokov, 28. apríla 2017, zomrela **Margita Kurtová**, dlhoročná členka a členka výboru RO PV ZPKO Trnava. Posledná rozlúčka sa konala 1. mája 2017 na miestnom cintoríne v Jablonici.

Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť

Priaznivé jarné počasie vytiahlo členky nitrianskej pobočky PV ZPKO na návštevu chorých a cintorínov. Na cintoríne v Krškanech si 24. apríla pri hrobe pána Rudolfa Vaculu pripomenuli druhé výročie jeho úmrtia. Pri zapálených sviečkach si zaspomínali na svojho člena a venovali mu tichú modlitbu.

(al)

PRISPELI NA ČINNOSŤ

Marta Vaculová, Krškany 40 EUR

Emília Gajdošová, Hlohovec 40 EUR

Magdaléna Salvianiová, Hlohovec 5 EUR

Mária Horváthová, Križovany nad Dudváhom 20 EUR

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 50 EUR

Melánia Straková, Piešťany 7 EUR

Eva Hluchová, Piešťany 4 EUR

Mária Halássová, Hlohovec 7 EUR

Valéria Hrnčiariková, Hlohovec 4 EUR

Jozef Horváth, Hlohovec 24 EUR

Ing. Marian Hromádka, Trnava 47 EUR

Štefan Jablonický, Lakšárska Nová Ves 50 EUR

Eduard Sládkovič, Limbach 6 EUR

Ing. Jozef Ondrejka, Malacky 13 EUR

Melánia Reichbauerová, Pezinok 8 EUR

Ivan Kliment, Tuhár 8 EUR

Irena Gubalová, Hodejov 10 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciam na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdú podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodlame aj naďalej chrániť a obhajovať. Zájumcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: SK74 3100 0000 0040 0012 8109, BIC: LUBASKBX, alebo sa kontaktujte na tel. čísle 0905 737 790. Darcom úprimne ďakujeme.

**Vedenie PV ZPKO
a časopisu Svedectvo**

■ **PRIPOMÍNAME.** Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 13.00 hod. Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovolať do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

Praha-Hradčany 16.4.1988

Pokoj a Dobro !

Vážený pane!

Přijměte, prosím, projev mé hluboké účasti ve Vašem zármutku nad úmrtím Vašeho pana otce, pana Karola V r á b e l a .

Pán života jej povolal k sobě, aby jej bohatě odměnil za všechno dobré, co ve svém životě vykonal pro své drahé a bližní.

My věřící máme útěchu, že naši drazí zemřelí nekončí smrtí život, ale že přicházejí do plnosti života u Pána Boha, kde není smutek, ale jen radost, kde na nás čekají, kde se za nás mohou účinněji přimlouvati.

Těšte se na šťastné shledání s nimi. Vděčně na ně vzpomínejte. I já se připojuji k Vašim modlitbám za Vašeho drahého zesnulého. Pozdravuji v Kristu Pánu a žehnám Vám i všem pozůstalým.

Jaroslav Březina
arcibiskup pražský.